

His
toria
scholas
tica

2021
7

Mezinárodní časopis
pro dějiny výchovy a vzdělání

International Review
for History of Education

Národní pedagogické muzeum
a knihovna J. A. Komenského

Technická univerzita
v Liberci

Praha 2021

Historia scholastica

Číslo 2, prosinec 2021, ročník 7

Number 2, December 2021, Volume 7

Vedoucí redaktor *Editor-in-chief*

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D. (tomas.kasper@tul.cz)

Zástupkyně vedoucího redaktora *Deputy Editor*

PhDr. Markéta Pánková (pankova@nmpk.cz)

Redakční rada *Editorial Board*

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D. (Historický ústav Akademie věd ČR)
doc. PhDr. Dana Kasperová, Ph.D. (Technická univerzita v Liberci)
prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc. (Univerzita Pardubice)
prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc. (Univerzita Pardubice)
doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D. (Univerzita Karlova v Praze a Akademie věd ČR)
doc. PhDr. Růžena Váňová, CSc. (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze)
Mgr. Magdaléna Šustová (Muzeum hlavního města Prahy)
Dr. Marta Brunelli, Ph.D. (Università di Macerata)
Prof. Dr. Antonella Cagnolati (Università di Foggia)
prof. Dr. Marcelo Caruso (Humboldt Universität Berlin)
prof. Dr. Lucien Criblez (Universität Zürich)
prof. Andreas Fritsch (Deutsche Comenius Gesellschaft)
prof. Dr. Gerald Grimm (Universität Klagenfurt)
prof. Dr. Andreas Hoffmann-Ocon (Pädagogische Hochschule Zürich)
prof. PhDr. Blanka Kudláčková, Ph.D. (Trnavská univerzita v Trnave)
prof. Dr. Eva Matthes (Universität Augsburg)
prof. Dr. András Németh (Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapest)
prof. Dr. Jürgen Oelkers (Emeritus Professor Universität Zürich)
prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc., dr.h.c. (Historický ústav Akademie věd ČR)
prof. Dr. Simonetta Polenghi, Ph.D. (Università Cattolica del Sacro Cuore Milano)
prof. Dr. Edvard Protner (Univerza v Mariboru)
prof. Dr. Dr.h.c. Ehrenhard Skiera (Univ. Prof. a.D. Europa-Universität Flensburg)

Výkonná redaktorka *Executive Editor*

Mgr. Lucie Krausová (krausova@nmpk.cz)

Vydavatelé *Publishers*

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského
Valdštejnská 20, 118 00 Praha 1, Česká republika, IČ 61387169, www.nmpk.cz
Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Studentská 1402/2, 461 17 Liberec 1, Česká republika, IČ 46747885, www.tul.cz

Obálka a grafická úprava *Cover and Graphic Design*

Pavel Průša

Sazba *Type Setting*

Lucie Krausová

Tisk *Printed by*

Tiskárna PROTISK, s. r. o., Rudolfovská 617, 370 01 České Budějovice, Česká republika

Časopis *Historia scholastica* vychází 2x ročně.

Historia scholastica is published twice a year.

Indexováno v *Indexed in*

Ulrich's Periodicals Directory, EBSCO, ERIH+, DOAJ

ISSN 1804-4913 (print), ISSN 2336-680X (online)

Číslo registrace MK ČR E 22258

Obsah

Contents

Úvodník Editorial	5	— Tomáš Kasper & Markéta Pánková
Studie Studies	11	Poradenský systém pre voľbu povolania v období socializmu na území Čiech a Slovenska <i>Vocational Guidance during the Period of Socialism in the Territory of Bohemia and Slovakia</i> — Kristína Liberčanová
	35	Učebnice pod kontrolou. Politické ideje jako východisko obsahového vymezení učebnic <i>Textbooks under Control. Political Ideas as a Starting Point for the Ideologisation of Textbooks</i> — Tibor Vojtko
	55	Okresní školní inspektor a počátky státního dohledu nad obecným školstvím v Čechách v letech 1869–1873 <i>District School Inspector and the Beginning of State Supervision over General Education System in Bohemia 1869–1873</i> — Martin Klečacký
	75	Inspektoráty menšinových škol v meziválečném Československu <i>Inspectorates of Minority Schools in Interwar Czechoslovakia</i> — Karel Řeháček
	93	Škola a výchova v Německé demokratické republice <i>School and Education in German Democratic Republic</i> — Gert Geißler
Varia	119	K transformaci vzdělávacích soustav a evaluačních systémů na přelomu tisíciletí — Jaroslav Müllner

Varia

- 139 Inspektor, nebo ochránce? Působení Čeňka Kramoliše jako okresního školního inspektora v době první světové války na Hranicku
— Helena Kovářová
- 157 Jan Amos Komenský v Lešně. Tradice, odkaz a inspirace do roku 2019
— Kamila Szymańska
- 165 Nezapomenuté místo posledního spočinutí: Umění a kultura Komenského muzea v Naardenu
— Hans van der Linde
- 171 Komenský v Rusku: O tradicích a perspektivách rozvoje ruské komeniologie
— Světlana Markovna Marčuková
- 177 Vzpomínka na Eduarda Šimka (22. 2. 1936 – 21. 7. 2021)
— Magdaléna Faltusová a kolektiv

Recenze**Book reviews**

- 183 Trojice knižních novinek z historické pedagogiky a komeniologie v jubilejním roce Komenského 2020
— Jan Kumpéra
- 193 Kadlec, Petr, 2020. *Vzdělání – společnost – hospodářství. Utváření profesně-vzdělávací infrastruktury v Předlitavsku od poloviny 19. století do roku 1914 na příkladu rakouského Slezska*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 669 s., 24 s. obrazové přílohy
— Magdaléna Šustová
- 197 Valeš, Vlasta, 2020. *Der Schulverein Komenský: 150 Jahre tschechisches Schulwesen in Wien [Školský spolek Komenský: 150 let českého školství ve Vídni]*. Wien: Schulverein Komenský, 360 s.
— Martina Halířová
- 203 Bartošová, Jana, Šimek, Jan & Šustová, Magdaléna, 2019. *Od školdozorce k inspektorovi. Historie školní inspekce*. Praha: Česká školní inspekce, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 120 s.
— Jaroslav Müllner

Vzpomínka na Eduarda Šimka (22. 2. 1936 – 21. 7. 2021)

Magdaléna Faltusová a kolektiv^a

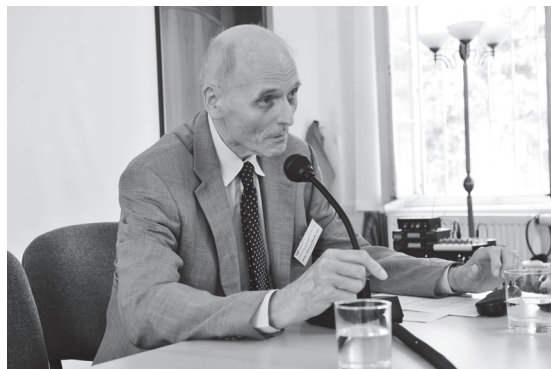
^a Národní pedagogické muzeum a knihovna
J. A. Komenského
faltusova@nmpk.cz

Dne 21. července 2021 zemřel náhle ve věku 85 let numismatik, historik, muzejník a bývalý spolupracovník Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského PhDr. Eduard Šimek, CSc.

Eduard Šimek vystudoval benešovské gymnázium (1951–1954) a Filozoficko-historickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, obor historie (1954–1959). Po studiích pracoval krátce jako středoškolský učitel a redaktor nakladatelství Orbis. V r. 1963 nastoupil do Národního muzea v Praze, které se stalo jeho působištěm po následujících 43 let. Pracoval zde jako odborný a vědecký pracovník Numismatického oddělení (do r. 1990), v letech 1990–2005 pak postupně jako vědecký tajemník, statutární zástupce generálního ředitele a poté ředitel Historického muzea.

Svou vědeckou práci zaměřil na numismatiku a dějiny peněžního oběhu ve středověku a raném novověku. Jeho studie byly prezentovány nejen na domácí odborné půdě, ale také v zahraničních časopisech a na konferencích. Dr. Šimek od r. 1967 spolupracoval na vydávání celosvětového periodika *A Survey of Numismatic Research*, byl také dlouholetým redakčním tajemníkem *Numismatických listů* a redaktorem dalších numismatických nebo historických periodik.

Jako spoluautor se podílel na mnoha výstavních projektech, např. *Rudolf II. a Praha, Sláva barokní Čechie* nebo *Sřřed Evropy okolo roku 1000*. Věnoval se také pedagogické činnosti – numismatiku přednášel na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy nebo Filozofické fakultě Jihočeské univerzity a vyučoval rovněž na Vyšší odborné škole informačních služeb v Praze.

Dr. Eduard Šimek.
Foto Petr Šolar.

V letech 2006–2013 se působištěm Eduarda Šimka stalo Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. Zde zužitkoval své dlouholeté zkušenosti v muzejnictví a významně přispěl ke konsolidaci této instituce. V této době se ustavila Vědecká rada PMJAK (dnes NPMK), jejímž členem byl Dr. Šimek v letech 2008–2012. Kromě organizačních záležitostí muzea zde zaměřil svou vědeckou činnost na zpracování, zpřístupnění a propagaci historického odkazu evropského humanisty Přemysla Pittra (1895–1976). Povědomí o tomto mimořádném člověku rozšiřoval činností výstavní (výstava *Evropský humanista Přemysl Pitter*), publikační (*Výzvy a úvahy. Výběr z článků Přemysla Pittra. Sbratření 1924–1941*) i přednáškovou. V r. 2010 se podílel na přípravě mezinárodní konference *Evropský humanista Přemysl Pitter*, ze které pomáhal uspořádat stejnojmenný sborník. Do r. 2012 působil jako tajemník ve Správní radě Nadačního fondu P. Pittra a O. Fierzové, až do své smrti byl členem Ediční rady Nadačního fondu P. Pittra a O. Fierzové.

Kolegu Eduarda Šimka si budeme pamatovat jako milého, přátelského a galantního člověka s hlubokými znalostmi a zkušenostmi, o které se vždy ochotně dělil se svými méně zkušenými spolupracovníky. Budeme na něj s úctou vzpomínat.